P9_TA(2021)0295

Europska građanska inicijativa „Okončajmo upotrebu kaveza”

Rezolucija Europskog parlamenta od 10. lipnja 2021. o europskoj građanskoj inicijativi „Okončajmo upotrebu kaveza” (2021/2633(RSP))

(2022/C 67/17)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir europsku građansku inicijativu (EGI) „Okončajmo upotrebu kaveza” (ECI(2018)000004) koja je dobila 1,4 milijuna valjanih potpisa iz svih država članica tadašnjih EU-28 i prva je valjana europska građanska inicijativa na temu životinja iz uzgoja,

— uzimajući u obzir javno saslušanje o europskoj građanskoj inicijativi „Okončajmo upotrebu kaveza” od 15. travnja 2021.,

— uzimajući u obzir Posebno izvješće Eurobarometra br. 442 pod nazivom „Stavovi Europljana prema dobrobiti životinja” u kojem je zaključeno da 82 % građana EU-a smatra da bi dobrobit životinja iz uzgoja trebala biti bolje zaštićena nego što je sada,

— uzimajući u obzir članak 13. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje ([1]),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 1999/74/EZ od 19. srpnja 1999. o minimalnim uvjetima za zaštitu kokoši nesilica ([2]),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta zaštite teladi ([3]),

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2008/120/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta za zaštitu svinja ([4]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija o zajedničkoj poljoprivrednoj politici usvojeno 5. prosinca 2018. (CDR 3637/2018),

— uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija o agroekologiji usvojeno 5. veljače 2021. (CDR 3137/2020),

— uzimajući u obzir znanstveno mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) od 21. studenoga 2019. naslovljeno „Zdravlje i dobrobit kunića uzgojenih u različitim sustavima proizvodnje”,

— uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 14. ožujka 2017. o minimalnim uvjetima za zaštitu kunića iz uzgoja ([5]),

— uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 25. listopada 2018. o dobrobiti životinja, upotrebi antimikrobnih sredstava i utjecaju industrijskog uzgoja tovnih pilića na okoliš ([6]),

— uzimajući u obzir Radni dokument službi Komisije od 31. ožujka 2021. naslovljen „Ocjena strategije Europske unije za zaštitu i dobrobit životinja za razdoblje 2012. – 2015.” (SWD(2021)0077),

([1]) SL L 221, 8.8.1998., str. 23.
([2]) SL L 203, 3.8.1999., str. 53.
([3]) SL L 10, 15.1.2009., str. 7.
([4]) SL L 47, 18.2.2009., str. 5.
([5]) SL C 263, 25.7.2018., str. 90.
([6]) SL C 345, 16.10.2020., str. 28.

— uzimajući u obzir tematsko izvješće Revizorskog suda br. 31/2018 o dobrobiti životinja u EU-u,

— uzimajući u obzir studiju Službe Europskog parlamenta za usluge parlamentarnih istraživanja iz studenoga 2020 naslovljenu „End the Cage Age: Looking for Alternatives" (*engl.* Okončajmo upotrebu kaveza: traženje alternativnih rješenja),

— uzimajući u obzir članak 222. stavak 8. Poslovnika,

— uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

A. budući da se na temelju UFEU-a utvrđuje status građana Unije i dodatno poboljšava demokratsko funkcioniranje Unije tako što se, među ostalim, svakom građaninu jamči pravo na sudjelovanje u demokratskom životu Unije putem EGI-ja;

B. budući da treba priznati važnost europske građanske inicijative u oblikovanju inicijativa i razvoja politika EU-a, kao i nedostatak djelovanja u praćenju prethodnih uspješnih europskih građanskih inicijativa;

C. budući da se u članku 13. UFEU-a jasno priznaje da su životinje čuvstvena bića; budući da se nadalje navodi da Unija i njezine države članice pri oblikovanju i provedbi poljoprivrednih politika Unije moraju posvetiti punu pozornost zahtjevima u pogledu dobrobiti životinja;

D. budući da bi trebalo priznati visoke standarde dobrobiti životinja koji već postoje u EU-u, a koji su među najvišima u svijetu;

E. budući da se u strategiji „od polja do stola" prepoznaje hitna potreba za poboljšanjem dobrobiti životinja i proširenjem njezina područja primjene naglašavanjem koristi koje donosi za životinje i kvalitetu hrane, smanjenjem potrebe za lijekovima i očuvanjem biološke raznolikost te postupanjem u skladu s najnovijim znanstvenim savjetima;

F. budući da je u studiji Službe Europskog parlamenta za istraživanja koju je naručio Odbor za predstavke naslovljenoj „Okončajmo upotrebu kaveza: traženje alternativnih rješenja" utvrđeno da se u Europi mogu uspostaviti sustavi smještaja bez kaveza uz preporuke kratkoročnih financijskih mjera i mjera politika te dugoročnog zakonodavstva; budući da se u toj studiji potvrđuje da „EU može osigurati da se proizvodi životinjskog podrijetla koji nisu u skladu sa standardima EU-a ne mogu uvoziti u EU";

G. budući da se predložena europska građanska inicijativa odnosi na „stotine milijuna domaćih životinja u EU-u […] koje većinu života provode zatvorene u kaveze";

H. budući da su kunići najčešće smješteni u kavezima, pri čemu je otprilike 85 % u golim kavezima i 9 % u obogaćenim kavezima, dok je oko 50 % kokoši nesilica u EU-u 2019. bilo smješteno u obogaćenim kavezima, pri čemu su postotci znatno viši u većini istočnih, središnjih i južnih država članica EU-a; budući da se u sektoru svinjogojstva velika većina krmača stavlja u kaveze tijekom određenih faza njihova reproduktivnog ciklusa;

I. budući da je cilj predložene europske građanske inicijative poboljšanje dobrobiti životinja;

J. budući da je do držanja životinja u kavezima kao sustava stočarske proizvodnje došlo zbog nekoliko čimbenika, a to su: potreba za utvrđivanjem najboljih životinja za genetsku selekciju, poboljšanje higijenskih uvjeta i bolje upravljanje koje je omogućilo automatizaciju, a time i učinkovitiju upotrebu sve rjeđe radne snage kako bi se nadoknadilo povećanje cijene zemljišta ili troškova postrojenja;

K. budući da treba uzeti u obzir složenost zdravlja i dobrobiti životinja; budući da treba uzeti u obzir značajke različitih životinja u osmišljavanju sustava smještaja koji će odgovarati njihovim potrebama;

L. budući da se svake godine više od 300 milijuna životinja iz uzgoja nalazi u kavezima tijekom cijelog ili dijela života, a diljem EU-a postoji ozbiljna zabrinutost u pogledu dobrobiti životinja koje se uzgajaju u kavezima s obzirom na to da se životinje ne mogu uspraviti, rastegnuti se niti okretati te da se životinje koje se drže u kavezima ne mogu prirodno ponašati;

M. budući da su poljoprivrednici proveli velika ulaganja u poboljšanje dobrobiti životinja koja još nisu u potpunosti otplaćena; budući da su te sustave zajedno razvili poljoprivrednici, veterinari, znanstvenici i nevladine organizacije kako bi se osiguralo da su uzeti u obzir uvjeti za dobrobit svake vrste;

N. budući da treba prepoznati tržišno orijentirana nastojanja poljoprivrednika, kao i potrebu za ostvarivanjem dobiti na tržištu kako bi nastavili ulagati u održivost;

O. budući da treba prepoznati rizik premještanja proizvodnje životinja, a time i premještanja temeljnih pitanja zdravlja i dobrobiti životinja, u treće zemlje;

P. budući da će prijelaz na takve sustave smještaja bez kaveza zahtijevati dodatna ulaganja i dovesti do povećanja troškova proizvodnje, posebice na početku tog prijelaza zbog troškova ulaganja koje će morati snositi poljoprivrednici; budući da se uvijek mora voditi računa o sanitarnim pitanjima u pogledu uzgoja na farmama;

Q. budući da su kumulativni rashodi zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) za razdoblje 2014. – 2020. koje su države članice prijavile krajem 2019. za mjeru za dobrobit životinja činili samo 1,15 % sredstava dodijeljenih u okviru ZPP-a ([7]);

R. budući da bi se svakom promjenom sustava smještaja trebala postići ravnoteža između nekoliko aspekata održivosti, tj. dobrobiti životinja, zdravlja životinja, zaštite okoliša i konkurentnosti poljoprivrednika;

S. budući da sustavi smještaja bez kaveza trebaju osigurati odgovarajuće mikroklimatske uvjete i moraju biti prilagođeni svakoj zemljopisnoj regiji u EU-u i svim klimatskim uvjetima, uključujući ekstremne vremenske uvjete;

T. budući da je nekoliko država članica već nadišlo minimalne standarde EU-a i zabranilo upotrebu obogaćenih kaveza za kokoši nesilice, golih i obogaćenih kaveza za kuniće ili krmače te kaveze za prasenje uz postupno ukidanje zakonodavstva u drugim državama članicama koje stupa na snagu najkasnije 2030.;

U. budući da se prije uvođenja bilo kakvih promjena sustava smještaja moraju procijeniti troškovi potrebne preobrazbe, kako kratkoročni tako i dugoročni; budući da se u procjeni učinka moraju uzeti u obzir potrebe sektorâ prema životinjskim vrstama, uključujući gospodarska i sanitarna pitanja;

V. budući da će promjena u sustavima smještaja povećati rizik od širenja prenosivih bolesti među životinjama i razvoja društvenog stresa kod životinja zbog vladajućeg položaja i konkurencije, što utječe na njihovo zdravlje i može povećati potrebu za lijekovima;

W. budući da je, kako bi se omogućio takav značajan prijelaz, potrebno osigurati odgovarajuću financijsku potporu ulaganjima i naknadu za prijeboj većih troškova proizvodnje poljoprivrednika i za njihove gubitke prihoda;

X. budući da je dobrobit životinja uključena kao poseban cilj u zajedničku poljoprivrednu politiku i da države članice stoga mogu staviti na raspolaganje ta sredstva za prelazak na smještaj bez kaveza, primjerice putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj;

Y. budući da treba prepoznati da u određenim slučajevima neki oblici kaveza za smještaj donose više dobrobiti za određenu životinju nego štetnih posljedica; budući da u svakom slučaju kavezi moraju biti razmjerni veličini smještene životinje i svrsi koja se nastoji postići;

Z. budući da je u tematskom izvješću Europskog revizorskog suda o dobrobiti životinja u EU-u navedeno da su države članice samo u ograničenoj mjeri iskoristile sredstva iz fondova zajedničke poljoprivredne politike za postizanje ciljeva povezanih s dobrobiti životinja;

([7]) Trinaesto financijsko izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj (EPFRR) – Financijska godina 2019., https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0387&from=EN

AA. budući da su pravila o dobrobiti životinja i poboljšanja u pogledu veličine kaveza uvrštena u nekoliko programa ruralnog razvoja tijekom godina; budući da je cilj te mjere automatski bio uključen u brojne programe posredstvom mjera kojima se povećava veličina kaveza ili sanduka;

AB. budući da treba uzeti u obzir razinu provedbe pravila o dobrobiti životinja u državama članicama EU-a te usvojiti poseban pristup za svaku vrstu ako se planiraju bilo kakve izmjene u pogledu zakonskih obveza za smještaj životinja;

AC. budući da Europska unija uvozi proizvode koji se proizvode od životinja čiji se uvjeti uzgoja općenito ne mogu provjeriti;

AD. budući da postoje alternativni sustavi koji su komercijalno isplativi i već se upotrebljavaju, npr. staje, sustavi slobodnog uzgoja i organski sustavi za kokoši, podni obori i vanjski sustavi slobodnog uzgoja ili organski sustavi za kuniće, unutarnji i vanjski sustavi za slobodno dojenje i grupni smještaj za krmače, stajski i avijarni sustavi za prepelice i sustavi smještaja skupina za telad;

1. zahtijeva od Komisije da do 2022. dostavi informacije o svojoj tekućoj provjeri prikladnosti postojećeg zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja;

2. poziva Komisiju da razvije sveobuhvatniju prehrambenu politiku kako bi se podržao prelazak na održiviji prehrambeni sustav uzimajući u obzir njegovu gospodarsku, socijalnu i okolišnu dimenziju uz odgovarajuću potporu poljoprivrednicima kako bi se spriječilo da se posebno mala i srednja poljoprivredna gospodarstva nastave povlačiti iz uzgoja životinja te kako bi se spriječila daljnja koncentracija;

3. prepoznaje da se u nizu država članica uspješno provode alternative uzgoju u kavezima; smatra da bi trebalo razviti, poboljšati i poticati alternativne sustave;

4. poziva Komisiju da nove inicijative za dobrobit životinja temelji isključivo na neovisnim znanstvenim istraživanjima, uzimajući u obzir i sve moguće negativne učinke, kao što su rizik od bolesti, loma prsne kosti ili kanibalizma u sektoru peradi;

5. poziva Komisiju da osigura propisno prenošenje zahtjevâ europske građanske inicijative „Okončajmo upotrebu kaveza” u kontekstu trenutačne revizije Direktive 98/58/EZ i u skladu sa zelenim planom EU-a i strategijom „od polja do stola”;

6. poziva Komisiju da ukloni birokratske prepreke i regulatorna ograničenja kako bi se stočarima omogućilo da provedu potrebne strukturne promjene u svojim postrojenjima kako bi integrirali nove odredbe o dobrobiti životinja;

7. naglašava da tržište proizvoda životinjskog podrijetla iz sustava bez kaveza i organskih sustava, kao i tržište alternativa koje se temelje na biljkama, raste u EU-u;

8. napominje da je EU prvi uveo određene zabrane kaveza za životinje iz uzgoja, konkretno djelomičnu zabranu kaveza za prijevoz teladi iz 2007., zabranu golih baterijskih kaveza za kokoši nesilice 2012., djelomičnu zabranu staja za krmače 2013. te potpunu zabranu kaveza u cjelokupnom ekološkom uzgoju diljem EU-a;

9. podsjeća da su određene države članice EU-a već donijele nacionalno zakonodavstvo kojim se zabranjuju određeni oblici uzgoja u kavezima koji nadilaze minimalne standarde EU-a, čime se povećava hitnost za zakonodavstvom na razini EU-a kako bi se okončala praksa uzgoja u kavezima i osigurali jednaki uvjeti za poljoprivrednike diljem EU-a;

10. poziva Komisiju da predloži zakonodavne instrumente o pravednoj i održivoj poljoprivredi, a osobito da predloži reviziju Direktive 98/58/EZ u cilju postupnog ukidanja uporabe kaveza u uzgoju životinja u EU-u, pri čemu procjenjuje moguće postupno ukidanje do 2027.;

11. naglašava kako je potrebno da se to postupno ukidanje temelji na znanstveno utemeljenoj procjeni učinka i da se osigura odgovarajuće prijelazno razdoblje;

12. poziva Komisiju da usvoji poseban pristup za svaku vrstu na temelju kojeg se uzimaju u obzir i procjenjuju značajke svake zasebne životinje koja bi trebala biti u sustavu smještaja koji odgovara njezinim konkretnim potrebama;

13. poziva Komisiju da ponovno ocijeni trgovinske sporazume s trećim zemljama kako bi se osiguralo da ispunjavaju jednake standarde u pogledu dobrobiti životinja i kvalitete proizvoda;

14. naglašava da su kunići druga po redu uzgajana vrsta u EU-u po broju životinja, a većina ih se uzgaja u kavezima s neodgovarajućim standardima dobrobiti životinja; u tom pogledu poziva Komisiju da predloži posebno zakonodavstvo EU-a o minimalnim standardima za zaštitu kunića iz uzgoja;

15. poziva na kraće lance opskrbe hranom za životinje i ljude oslanjajući se na lokalno ili regionalno proizvedene proteinske usjeve za hranu za životinje i prehranu ljudi; napominje da se strategijom „od polja do stola” podupiru održiva proizvodnja životinja, uspostava kraćih lanaca opskrbe prehrambenim proizvodima i poštenija trgovinska politika u kojoj je veći naglasak na europskim standardima;

16. prepoznaje pozitivne iskorake koje je EU poduzeo posljednjih godina, uz sveobuhvatno poboljšanje uvjeta za dobrobit životinja, uvođenje zabrana kaveza za određene životinje iz uzgoja i zabranu upotrebe kaveza u svim vrstama ekološkog uzgoja;

17. pozdravlja najbolje prakse koje je nekoliko država članica već provelo donošenjem nacionalnog zakonodavstva koje nadilazi minimalne standarde EU-a u području dobrobiti životinja, konkretno zabranu određenih oblika uzgoja u kavezima; potiče sve države članice da brzo usvoje mjere kojima se promiče zamjena uzgoja u kavezima alternativnim sustavima bez kaveza;

18. poziva Komisiju da podrži poljoprivrednike u njihovim nastojanjima da poboljšaju dobrobit životinja, posebno kao dio zelenog plana EU-a, strateških planova ZPP-a i strategije „od polja do stola” kako bi se izbjegao gubitak konkurentnosti i posljedično premještanje proizvodnje EU-a u treće zemlje s nižim ambicijama u pogledu dobrobiti životinja; smatra da bi svim proizvodnim sustavima EU-a trebalo pružiti priliku za ulaganje u održivost i dobrobit životinja;

19. poziva Komisiju da iznese prijedloge za zabranu okrutnog i nepotrebnog prisilnog hranjenja pataka i gusaka za proizvodnju guščje i pačje jetrene paštete;

20. poziva države članice da, prema potrebi, pomognu poljoprivrednicima i stočarima pružanjem savjeta i osposobljavanja kako bi se olakšao prijelaz na sustave bez kaveza;

21. poziva Komisiju i države članice da osiguraju provedbu djelotvornih kontrola i carinskih provjera kako bi se zajamčila uzajamnost zahtjeva u pogledu kvalitete i sigurnosti te standarda EU-a za dobrobit životinja u cilju jačanja konkurentnosti europske poljoprivrede na globalnom tržištu za sve poljoprivredno-prehrambene proizvode uvezene u EU;

22. ponovno ističe važnost provedivih poglavlja o trgovini i održivom razvoju u svim trgovinskim sporazumima EU-a kao jamstva usklađenosti većih regulatornih ambicija EU-a s trgovinskom politikom EU-a i njihova poštovanja od strane trećih zemalja koje su s EU-om potpisale trgovinske sporazume;

23. naglašava da bi se u poglavljima o trgovini i održivom razvoju također trebali uzeti u obzir istovjetni standardi proizvodnje, posebno dobrobit životinja;

24. smatra da je pravedna trgovinska politika kojom se osiguravaju jednaki uvjeti za sve preduvjet za više europske standarde; stoga potiče Komisiju da pojača napore u pogledu kontrola uvezenih prehrambenih proizvoda;

25. ustraje u tome da se svi proizvodi životinjskog podrijetla uvezeni u EU proizvode potpuno u skladu s relevantnim zakonodavstvom EU-a, uključujući upotrebu sustava uzgoja bez kaveza;

26. poziva Komisiju da osigura dostatnu potporu i prijelazno razdoblje za postupnu prilagodbu poljoprivrednika i uzgajivača stoke pri čemu se uzimaju u obzir investicijski ciklus poljoprivrednikâ te mehanizmi financiranja radi olakšavanja prelaska, pri čemu se zadržavaju konkurentnost i socijalna otpornost poljoprivredno-prehrambenog sektora EU-a;

27. smatra da bi se ta potpora i prijelazno razdoblje trebali osigurati prije predlaganja bilo kakvih zakonodavnih izmjena sanitarnih jamstava za životinje i ljude i zaštite radnika kako bi se spriječilo napuštanje zemljišta i daljnje povlačenje iz uzgoja stoke (osobito malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava bez sredstava za provedbu odgovarajuće prilagodbe);

28. ponavlja da Komisija treba podupirati poljoprivrednike u obrazovanju potrošača o trenutačnim visokim standardima dobrobiti životinja i informiranju potrošača o njima; stoga poziva Komisiju i države članice da pruže odgovarajuću financijsku potporu i smjernice kako bi se osigurao neometan prelazak za europske poljoprivrednike;

29. naglašava da je sektor stočarstva vrlo dinamičan i da se može prilagoditi i izmjenama zakonodavstva i promjenjivim sklonostima potrošača; međutim, ističe da ga je, kako bi se to postiglo, potrebno nagraditi za njegove napore izravnom potporom kako se ne bi ugrozila održivost proizvodnje i održivost poljoprivrednih gospodarstava;

30. naglašava opću važnost pravedne raspodjele troškova i koristi u prehrambenom lancu i ulogu tržišta u omogućavanju veće održivosti poljoprivrednika; u tom pogledu smatra da bi dobrovoljna oznaka o dobrobiti životinja bila prikladna naznaka da se lanac od polja do stola obvezuje na doprinos ciljevima europske građanske inicijative „Okončajmo upotrebu kaveza”, uz istodobno jamčenje odgovarajućih cijena;

31. naglašava važnost pružanja potpore i pomoći poljoprivrednicima u prelasku na održiviju poljoprivredu pružanjem odgovarajućih usluga savjetovanja i osposobljavanja, poticaja i financijskih programa za potporu njihovu životnom standardu i konkurentnosti u ruralnim područjima promicanjem ulaganja i organizacije prehrambenog lanca, jačanjem malih lokalnih obrađivača i podržavanjem kratkog lanca opskrbe;

32. poziva Komisiju da promiče dobrobit životinja na međunarodnoj razini i da provodi inicijative za podizanje svijesti među trećim zemljama, među ostalim, mjerama kao što su daljnja uzajamna pomoć i ubrzana razmjena informacija među nadležnim tijelima u svim državama članicama i u trećim zemljama;

33. podsjeća na to da su stočarska gospodarstva inovativna mjesta koja neprestano ulažu u poboljšanje svoje infrastrukture i prakse kako bi bila u toku s novim znanstvenim spoznajama i očekivanjima potrošača;

34. poziva na razvoj odgovarajućeg tržišta potražnje na kojem je moguće staviti na tržište sve proizvode proizvedene s višim standardima kvalitete po višim cijenama;

35. poziva Komisiju da predstavi moguće programe prenamjene za brže postupno ukidanje uzgoja u kavezima, uključujući procjenu dodatnih troškova;

36. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.